

معاونت پژوهش و انتشارات دانشگاه اصفهان اسلامی
Vice President For Research

راهنمای جامع پایان نامه نویسی - قسمت بیست و یکم

منظور از پروف ریڈینگ یا Proofreading چیست؟ [راهنمای کامل]

دسته بندی: آموزش آکادمیک

نمونه خوانی یا **Proofreading** به معنای مرور هر محتوا و نوشته به طور سریع و اجمالی قبل از انتشار است. در واقع، پروف ریڈینگ یا نمونه خوانی از نهایی ترین مراحل فرایند نویسندگی است. در این مرحله از کار، اشتباهات املائی، تایپی، علامت گذاری ها و نبود انسجامی یک دست در متن رفع می شوند.

فرقی نمی کند که در حال انتشار و آماده سازی چه محتوایی هستید؛ در هر حال اگر مقاله ای نوشته باشید، درخواست شغلی تدوین کرده اید یا هر متن و مقاله دیگری در اختیار دارید باید نمونه خوانی را به یاد داشته باشید.

در صنعت نشر، نمونه خوانان نگاه نهایی به محتوا دارند و معمولاً با امکاناتی نظیر ترک چینج (track-change) در گوگل داکز یا ورد کار می کنند.

➤ نمونه خوانی در مقابل ویرایش

در فرایند بازبینی هر متنی، نمونه خوانی و ویرایش دو امر کاملاً مجزا هستند. ویرایش شامل ایجاد تغییراتی اساسی در متن از نظر زبان و قواعد است. اما در نمونه خوانی به رفع اشتباهات جزئی و نبود انسجام در محتوا پرداخته می شود.

گاهی اوقات، برخی متون قبل از ورود به مرحله نمونه خوانی بارها اصلاح می شوند و ویرایش روی شان صورت می گیرد. در ادامه به تعدادی از گام های رایج در فرایند ویرایش اشاره می شود:

➤ ۴ مرحله ویرایش و نمونه‌خوانی

• قدم نخست: محتوای ویرایش

در گام نخست باید پیش‌نویس یک کار ویراسته شود و در مسیر این کار شاید نیاز باشد که چیزهایی اضافه یا از متن کم شود.

• قدم دوم: ویرایش خطی

در این بخش باید زبان ارتباطی متن برای نگارش داستان‌ها، ایده‌ها و بحث‌های موجود در محتوا اصلاح شود و یک‌دستی و انسجام در متن به وجود بیاید.

• قدم سوم: ویرایش چارچوبی

در گام سوم از ویرایش باید به سراغ اصلاح قواعد دستوری، رفع مشکل یک‌دست‌نبودن سبک نوشتار و ایجاد انسجام در آن رفت. اگر هم محتوا چیزی شبیه مقاله‌ای علمی است، باید ساختارش را مطابق ژورنال یا بستری آماده کرد که می‌خواهد در آن انتشار پیدا کند.

• قدم چهارم: نمونه‌خوانی

در بخش نمونه‌خوانی باید متن به دقت دوباره خوانده شود تا نبود انسجام، اشکالات املایی یا هر چیز دیگری که از نظر جا مانده است، به خوبی پیدا و رفع شود. این دیگر آخرین فرصت برای پاک‌سازی محتوا از هرگونه ایراد است.

➤ آیا اجرای تمام مراحل بالا لازم است؟

همه چیز وابسته به نوع و اندازه متن و محتواست. گاهی اصلاً لازم نمی‌شود که تمام مراحل بالا اجرا شوند. البته اهتمام‌داشتن به اجرایشان می‌تواند راه‌گشا باشد و متنی تمیز و درست به شما ارائه دهد. در روند سنتی نشر و چاپ، هر بخش کار ویرایش کاملاً مشخص است و هر کس وظیفه رسیدگی به بخشی از آن را عهده‌دار می‌شود. در نهایت هم باید نمونه‌خوانی حضور داشته باشد تا با رفع نواقص، کاری بی‌اشتباه تحویل بدهد. برخی هم تمام موارد گفته‌شده را با هم ترکیب می‌کنند و در قالب ویرایش-نمونه‌خوانی همه چیز را سرهم‌بندی می‌نمایند.

➤ نکات مهم در نمونه‌خوانی

برای نگارش متون روزانه هم نیاز است تا به توانایی نمونه‌خوانی مجهز باشید. فرقی نمی‌کند که خواهان نگارش چه نوع متنی هستید اما در هر حال، نیاز به تکنیک‌هایی دارید که به کمک آنها، ارزش کارتان بالا و بالاتر می‌رود:

➤ متن نوشته خود را ویرایش کنید

قبل از اینکه وارد مرحله نهایی نمونه‌خوانی شوید، باید از ویراسته‌بودن متن مطمئن باشید. در نمونه‌خوانی دیگر جای ایجاد اصلاحات ریشه‌ای نیست. پس اگر به دنبال تغییراتی در محتوا هستید و مثلاً می‌خواهید که بخشی را اضافه یا کم کنید، قبل از ورود به دنیای نمونه‌خوانی ترتیب این کار را بدهید.

➤ از متن فاصله بگیرید

زمانی که ساعت‌ها با یک متن در ارتباط قرار دارید، دیگر برایتان تشخیص مشکلات موجود در آن دشوار می‌شود. قبل از اینکه وارد مرحله نمونه‌خوانی شوید، باید کمی از محتوا فاصله بگیرید. دست‌کم یک تا دو روز برای فاصله‌گرفتن از متن لازم است. اما اگر وقت کافی در اختیار ندارید، فاصله‌گرفتن نیم‌ساعته از متن و بازگشت مجدد برای دیدن اشکالات احتمالی جامانده از نگاه هم کافی خواهد بود.

➤ با صدای بلند بخوانید

زمانی که اقدام به نمونه‌خوانی می‌کنید، متن و محتوا را با صدایی بلند بخوانید تا اشتباهات احتمالی کار راحت‌تر برایتان مشخص و محرز شود.

➤ فقط روی کار متمرکز شوید

زمانی که نمونه‌خوانی می‌کنید باید چندین و چند بار از روی یک متن بخوانید. پس تلاش کنید که تمرکزتان را فقط به خواندن و اصلاح متن بدهید و از هرگونه حواس‌پرتی و انجام کارهای دیگر بپرهیزید. در این صورت است که می‌توانید تمام اشکالات احتمالی را رفع نمایید.

➤ متن را چاپ کنید

یکی از روش‌هایی که به شما کمک می‌کند تا راحت‌تر با اشتباهات احتمالی موجود در متن آشنا شوید، چاپ کردن آن است. با مرور نسخه چاپی دیگر به‌سادگی متوجه هر اشکالی خواهید شد.

➤ از نرم‌افزارها کمک بگیرید

می‌توانید از نرم‌افزارهای گرامری هم کمک بگیرید. این نرم‌افزارها املا و اشکالات دستوری را در متنی که دارید تصحیح می‌کنند. البته نباید تمام و کمال به برنامه‌های ویرایشی الکترونیکی اعتماد داشت. در هر حال، وجود نسخه‌ای از آنها در دست‌تان فکر خوبی است.

➤ از اشتباهات تان درس بگیرید

همیشه سعی کنید که از اشتباهات تان درس بگیرید. اگر از اشتباهات موجود در نوشتار خود درس عبرت بگیرید، اشکالات احتمالی تان در دفعات بعدی تکرار نخواهد شد و به مرور زمان، متن‌هایی عاری از ایرادات گوناگون می‌نویسید.

➤ زمانی که نمونه‌خوانی می‌کنید به نکات زیر هم توجه داشته باشید:

- نکات و علائم نگارشی را رعایت کنید؛
- طوری از علائم نگارشی استفاده کنید که امکان خواندن عبارات و کلمات از روی سوتفاهم به حداقل برسد؛
- دقت کنید که نوع فونت و انسجام متن در بخش‌های مختلف کار کاملاً یکسان و البته صحیح باشد؛
- اعداد، شکل‌ها و نمودارهای موجود در هر متنی را هم اصلاح کنید.

➤ نیاز به نمونه‌خوان حرفه‌ای و متخصص دارید؟

هر متنی ویژگی‌های مخصوص به خود را دارد. پس نگاه کنید و ببینید که در چه زمینه‌ای تولید محتوا کرده‌اید و در صورت نیاز از نمونه‌خوانی حرفه‌ای کمک بگیرید. یعنی کسی که با قواعد ویرایش و محتوای علمی متن آشناست.

➤ نمونه‌خوانی چقدر طول می‌کشد؟

نمی‌توان به طور دقیق گفت که هر متنی چقدر زمان برای ویرایش و نمونه‌خوانی نیاز دارد. بنا به نوع محتوا این مقدار می‌تواند کاملاً متفاوت باشد و هر متنی به شیوه‌ای مخصوص به خود طول بکشد. اگر قرار است که کارتان را شرکت یا یک فرد انجام بدهد، حتماً درباره مدت‌زمانی که کنار می‌گذارید، دقت عمل به خرج بدهید. توافقات لازم برای دریافت محتوا در موعدهی مقرر را پیگیری کنید.

➤ در آخر

ویرایش و نمونه‌خوانی از بخش‌های مهم آماده‌سازی هر محتوا هستند و نمی‌توان اهمیت‌شان را دست‌کم گرفت. بدون اعمال این دو روی متن‌ها، هرگز نمی‌توانید مطمئن باشید که محتوایی درست و خوانا تهیه کرده‌اید.